

BUTLLETÍ
DELS
MUSEUS D'ART DE BARCELONA

Volum I

(Juny - Desembre 1931)

Publicació de la
JUNTA DE MUSEUS
Parc de la Ciutadella
BARCELONA

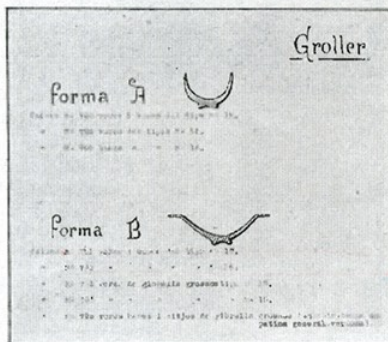
Pàgina del registre de dibuixos de ceràmica de Paterna

Funcionà fins el mes de juny de 1927, en què la Junta acordà suprimir el taller.

Els materials varen quedar ordenats igualment, fins al mes de gener de 1931, que s'ha reprès la feina d'aquest gran treball, de tanta importància per a tots els estudiosos de la història de l'art de la ceràmica.

Els resultats d'aquests treballs es poden jutjar davant de qualsevol dels exemplars reconstruïts, que es guarden en el dipòsit que es va anar fent en el taller mentre aquest treballava.

EMILI GANDIA I ORTEGA
Conservador del Museu de la Ciutadella

Pàgina del registre de formes

NOVES ADQUISICIONS I DONATISUS DESTINATS AL MUSEU D'ART CONTEMPORANI

D'ençà de la publicació del Catàleg del Museu d'Art Contemporani feta en 1926, que acoblava tot allò que hi era existent fins a la meitat d'aquell any, les adquisicions i donatius han augmentat amb obres ben notables d'artistes, molts d'ells desapareguts.

Es forçós, per la finalitat d'aquest article resum, que es guardi l'ordre de dates per la seva entrada al Museu de les obres d'Art que han estat adquirides o donades des de la data a què he fet referència, o sigui des de la meitat de l'any 1926. Seguint, doncs, aquell ordre, trobem les següents obres registrades:

A primers de juliol del 1926, l'arquitecte senyor Francesc Villar i Carmona, llavors membre de la Junta de Museus, féu el donatiu d'un retrat a l'oli de la senyora Petra Bosch, mare política del donant, obra del que fou eminent retratista, el pintor senyor Francesc Masriera (1843-1902).

Poc temps després, el mateix senyor Villar i Carmona feia ofrena d'un retrat del pare del senyor Villar i un altre de la seva mare, amb marcs ovalats; ambdues obres són originals de l'eminent capdavanter a Catalunya del romanticisme artístic de l'escola d'Owerbeck, al primer terç del segle XIX, Claudi Lorenzale.

Així mateix, el propi senyor Villar lliurava al Museu una petita estatueta en bronze, obra del jove escultor Manuel Martí i Cabré, llavors encara deixeble de Llotja.

Pel mes d'agost, la senyora vídua del patrici Manuel Henrich donà a la Junta de Museus un retrat a l'oli del polític Antoni Maura i Montaner, obra de l'artista pintor Lluís Graner (1862-1929), i pel mateix temps entrava al Museu una petita tela a l'oli, que representa una «Cuina catalana», original del que fou excel·lent pintor Carbonell Selva (1854-1896). L'esmentada obra fou adquirida per la Junta de Museus a la senyora vídua de l'autor.

A primers d'octubre, la distingida artista senyoreta Maria-Lluïsa Güell, que en 1922 havia ja cedit graciosament al Museu un quadre de flors, destinat a adquisició per la Junta Municipal d'Exposicions, regalava un altre quadre de flors original, a l'oli.

Per la mateixa data, i per mitjà de l'artista Alexandre Cardunets, es lliurava a la Junta de Museus una petita tela a l'oli, que és un excel·lent estudi auto-retrat del pintor

Alfred Romeu, nascut a Reus, en 1854, i deixeble del gran pintor Simon Gómez.

Encara, a últims de l'any 1926, es féu al Museu un altre donatiu, procedent d'una

donació al Museu de dues obres d'aquest artista, un bust en bronze, rotulat «El meu pare», que és retrat del gran mestre de l'escultura contemporània Venanci Vallmitjana,

«La dona de les perles», de A. de Sotomayor

col·lecció en venda, i fou un retrat, a l'oli, obra del pintor R. Martí i Alsina. Aquest donatiu fou fet per un ciutadà benemerit que vol guardar l'anonimat.

I arribem a l'any 1927, que fou abundant en donatius al Museu d'Art Contemporani. Començà l'artista Pere Casas i Abarca, amb la seva intervenció perquè els fills de l'excel·lent escultor Agapit Casas i Abarca, fessin

i un nu de nena, en marbre, obra de la primera època, d'Agapit Vallmitjana i Abarca.

Al febrer moria a Barcelona l'excel·lent pintor Baldomer Gili i Roig, encara jove (1873-1927). Era fill de Lleida i havia estat deixeble de l'Escola de Belles Arts de Barcelona.

En morir deixà obres en diversos museus i col·leccions d'Espanya i de l'Amèrica llatina,

on havia fet un viatge poc abans de morir. La Junta de Museus, després de la seva mort adquirí, de la vídua, dues teles, a l'oli: un jardí i un paisatge. Per la mateixa data, la senyora vídua de Pujol i Serra, Assumpció Mir, cedia al Museu un retrat, a l'oli, de Jaume Serra i Gibert, obra del gran mestre pintor Antoni Caba. Encara l'il·lustre membre de la Junta de Museus i artista senyor Lluís Masriera, lliurava a aquella dos quadres

(1821-1897), a La Bisbal, on resideix la dita senyora, tenia a la disposició de la Junta de Museus, per fer-li'n donatiu, un gran retrat d'ella, a l'oli, obra del seu oncle.

Pocs dies després, des de la vila empordanesa traslladaven a Barcelona la susdita obra de Mercader, que amida 2'10 x 1'40. Després de restaurada, quedà instal·lada al Museu Contemporani; a la sala dedicada a l'esmentat artista.

«Dona llegint», de J. Duran

a l'oli, paisatges de la Puda de Montserrat, deguts a la paleta del que fou gran pintor i acadèmic de Belles Arts senyor Josep Masriera (1841-1912).

Havia mort a Barcelona, per aquell temps, un home popular a la ciutat, conegut i amic de dues generacions d'artistes: Joan Baptista Parés; qui havia donat nom a la Sala d'Exposicions que el porta encara, al carrer de Petritxol. Per tal motiu, la seva vídua senyora Dolors Carbó de Parés feia donació, al Museu, d'un retrat, a l'oli, del seu marit, obra del pintor J. M.ª Marqués; un altre retrat, també del senyor Parés, obra del que fou notable pintor català Manuel Feliu de Lemus (1865-1922), i un altre dibuixat al carbó per Ramon Casas.

Arribava l'estiu, i la Junta de Museus tingué avís que la neboda del gran pintor de mitjans del segle XIX, Benet Mercader

Un altre ingrés tingué encara el Museu, per aquells dies, i consistí en dos dibuixos del malaguanyat jove pintor Francesc Sardà i Ladico (1877-1912), adquirits per la Junta de Museus a la seva mare, i un gran quadre a l'oli, rotulat «El dinar de l'obra», deixat en dipòsit per la susdita mare de l'autor.

En arribar l'octubre, nous donatius són fets al Museu d'Art Contemporani.

L'eminent escultor Josep Clarà regala al Museu dues escultures en fang cuit, que són dos caps de dona, i un altre en guix pintat.

Al mateix temps, el doctor Joaquim Carvallo, un americà entusiasta de Catalunya, dona al Museu un quadre a l'oli, que es titula «La mare», del que fou notable pintor acadèmic Casto i Plasència (1848-1890).

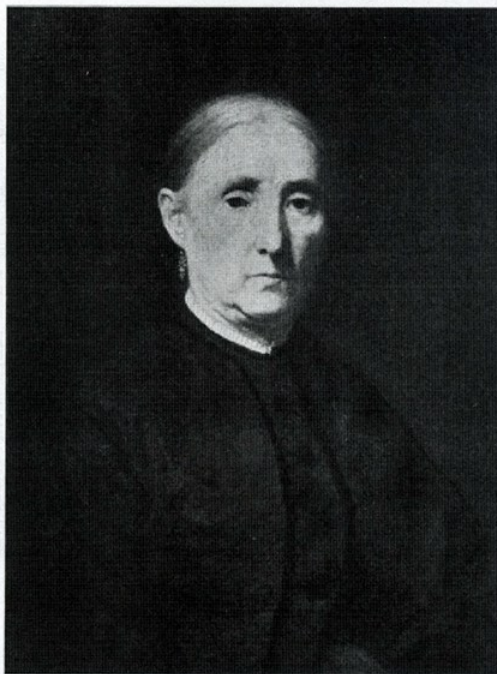
En Casto i Plasència era fill de Cañizares (Guadalajara), i a més d'altres obres, li donaren nom especialment les titulades «El

rapte de las Sabinas» i «Origen de la República romana».

Al desembre del propi any, l'il·lustre vocal de la Junta de Museus i notable pintor senyor Fèlix Mestres donava, amb destinació al Museu, una bonica estatueta en fang cuit, que representa «Sancho», original del que fou notable escultor català Joan Roig

i a la vegada la Junta de Museus rebia un donatiu de la senyora Encarnació Señer, consistent en un bust de senyora, en marbre, original de l'escultor Enric Clarassó, i un medalló, també en marbre, retrat de nena, del gran artista Rossend Nobas (1849-1891).

Acabava de morir en aquella data un pintor català, que havia exercit mestratge

Retrat de senyora, de J. Duran

Soler, fill de Reus (1835-1918), deixeble de Tàrragona i després mestre de molts bons escultors, entre ells Alentorn, Clarassó i Manuel Fuixà.

✓✓ En començar l'any 1928, la Junta de Museus adquiria dos quadres a l'oli, de l'excel·lent pintor Francesc Gimeng, mort feia pocs mesos (1860-1927). Al mateix temps adquiria un retrat de noia, original del malaguanyat pintor Marian Llaveneres, mort en plena joventut, i a l'esclat del seu talent pictòric (1895-1928). Simultàniament es feia també l'adquisició de cinc petits estudis a l'oli, del que fou notable decorador, pintor i professor d'art Enric Monserdà (1850-1928),

particular a molts pintors contemporanis, Emili Casals (1856-1927), i la Junta de Museus adquirí de la seva vídua quatre estudis a l'oli i una aquarel·la.

També moria a Barcelona un altre pintor, que si bé no era català, s'hostatjava feia molts anys a la nostra ciutat, Caius Guadalupe i Zunzarren, excel·lent pintor de flors i aquarel·lista, i per tal motiu la Junta de Museus adquirí un quadre a l'oli, «Mimosas», a la senyora vídua de l'artista, la qual després regalà al Museu un altre petit quadre titulat «Nispers».

A finals de març de 1928, l'Ajuntament de Barcelona rebia de la senyora Felixa

Aldaz i Cortina, i amb destinació als Museus de la ciutat, segons última voluntat de la donant, quatre teles a l'oli, del que fou eminent pintor lleidatà senyor Jaume Morera i Galícia (1854-1927), deixeble del pintor paisatgista holandès Carles Haes, amb qui va conèixer a Madrid alguns anys, i després de la mort d'aquell gran paisatgista contribuï a fundar la Sala Haes del Museu Modern de Madrid i la del de Lleida.

El donatiu consistí amb les quatre teles següents: «Mercat de Santa Coloma de Queralt».

arribat d'Amèrica, una tela pintada a l'oli, «Buenos Aires de nit», que poc després fou enviada al Museu d'Art Contemporani.

A començaments de l'any 1929, el pintor rus P. Gusef, que acabava d'exposar la seva producció als Salons del Cercle Equestre, regalava a la Junta de Museus un quadre titulat «Assumpta bíblica», que poc després ingressava al Museu; i per la mateixa data, el llorejat pintor Francesc Planas i Dòria feia donació d'una tela a l'oli, que rotulava «Mirant a la plaça».

«Mercat de Santa Coloma de Queralt», de Jaume Morera i Galícia. Donatiu de la senyora Felixa d'Aldaz i Cortina, vídua de l'artista.

ralta, «Peñalara» (serra del Guadarrama), una marina i un paisatge. D'aquestes obres es feu càrrec la Junta de Museus i les passà al Museu d'Art Contemporani.

A primers de juny, l'artista senyor Lluís Masriera, membre de la Junta, féu donatiu, amb destinació al Museu, d'una estatueta en fang cuit, original de l'escultor valencià Agustí Querol, que representa el tenor Masini, vestit de personatge d'una òpera.

A la mateixa data, la senyoreta pintora Maria-Lluïsa Güell, donava al Museu dues grans teles al·legòriques de l'*Atlàntida*, originals del notable pintor Aleix Clapés (1850-1919), i procedents del palau Güell, del carrer Nou de la Rambla.

A final del mateix any, l'Ajuntament adreçaria al pintor Lluís Graner, recentment

Poc temps després, la Junta de Museus s'assabentava oficialment que l'il·lustre patrici J. Font i Sangrà havia fet donació a l'Ajuntament de Barcelona, amb destinació als Museus, del famós quadre de R. Martí i Alsina, «La defensa de Girona», i que calia anar-lo a buscar a Cardedeu, a una finca propietat del donant. En ple istiu varen fer el trasllat del gran quadre (11 metres de llarg per 4 d'ample), amb destinació al Museu d'Art Contemporani. Pocs dies després quedava instal·lat al Saló Gran del Palau de Belles Arts.

A mitjans de novembre, per ordre de la Junta de Museus, ingressà al Museu d'Art Contemporani una figureta de vori blanc («Diana»), que havia figurat a l'Exposició de 1888, original de l'escultor belga Jules Dupont.

En començar l'any 1930, la senyoreta Teresa Grau i Castellà feia el donatiu d'un retrat a l'oli, de Josep Salvany, obra del pintor Josep M.ª Marqués, i d'una estatueta en fang cuit, que representa «El Barbero de Sevilla», original del gran escultor Venanci Vallmitjana.

dis de caps i mans, un bocet de composició carnavalesca, un retrat de senyor llegint i dos estudis d'interiors. També amb el mateix lot hi figuren dos retrats de mig cos, originals dels últims temps de R. Martí i Alsina.

Al propi temps, ingressava al Museu un

Donatius Serapi
Salvat
may 1935/11302

Testa en terra cuita, de Josep Clarà. Donatiu de l'autor.

Seguidament, la senyoreta Maria Miquela de Despujol i Muñoz donava al Museu un retrat a l'oli, de la donant, quan era petita, obra de l'artista Francesc Cerdà (1814-1881), i una miniatura original de Vicens López, i un medalló (agulla de pit), de vori, elaborat amb el retrat del general Despujol.

Al mes d'abril féu entrada al Museu, un fris al·legòric (vuit estudis en fons daurat) originals del pintor català Francesc Sans, d'escola acadèmica (1828-1881), i un altre lot del pintor Josep Duran, de la mateixa època de l'anterior, consistent en uns estu-

altre lot de quadres, obres del pintor romàntic Joan Vicens (1830-1885), consistent en sis retrats, un estudi i una paleta emmarcada.

Poc després, la Junta de Museus feia ingressar a la Sala Fortuny del Museu d'Art Contemporani cent quinze dibuixos al llapis, a la pluma i cartes il·lustrades del famós artista català, que es guardaven a la Secció de dibuixos de la Biblioteca dels Museus i que quedaren instal·lats a la dita Sala, amb faristols, completant així el gran interès d'aquella.

A l'octubre, la senyora Enriqueta Deusta,

no apareix, però quisiés que estés en obra escrivint

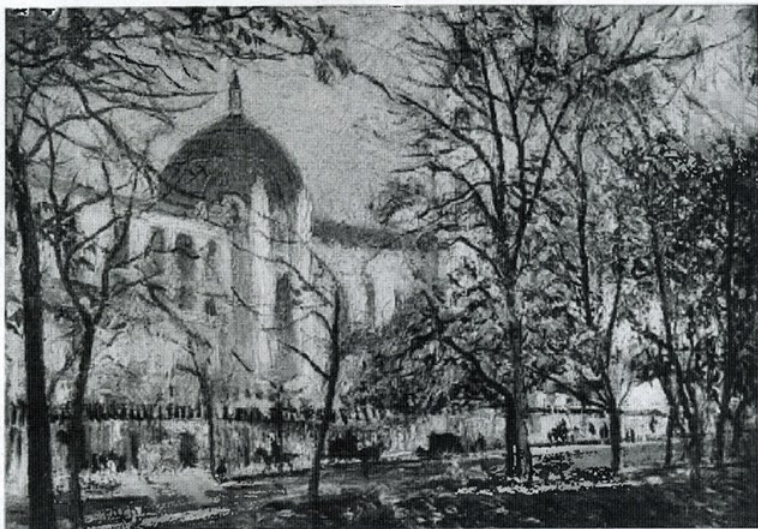
vidua de Batllori, féu donació a la Junta de Museus d'un quadre del pintor Francesc Gualfré i Oller, titulat «Episodi de la guerra de la Independència».

Així mateix, al propi temps ingressaven al Museu procedents de la Diputació provincial dos retrats d'Alfons XIII, un del pintor senyor Cusi i un altre del pintor Josep M.ª Marqués, tots dos en qualitat de dipòsit.

També, procedents de l'Ajuntament, ingressà al palau de Belles Arts un retrat

adquirides a l'Exposició Nacional de Belles Arts, celebrada a Montjuïc el 1929. Estant aquest material subjecte als efectes de la liquidació de l'Exposició Internacional, conserva el caràcter de dipòsit interí, tot esperant el seu ingrés definitiu i les decisions de la Junta sobre la conveniència de la seva instal·lació.

En conjunt, el nombre d'obres adquirides és el de 75 pintures i 25 escultures, que representen un ingrés considerable en les

«Sant Manuel i sant Benet, vistos des del Retiro, Madrid», de Rafael Forns.
Donatiu de l'autor.

d'Alfons XIII, pintat per C. Montserrat, i reingressà al Museu un retrat de la reina Maria Cristina, pintat per R. Tusquets.

Al novembre, l'artista pintor i metge, resident a Madrid, Rafael Forns, donà a la Junta de Museus un quadre paisatge anomenat «Sant Benet i sant Manuel, vist des del Retiro».

Al propi mes, i procedents de l'Exposició de Montjuïc, foren enviats al Museu d'Art Contemporani un quadre de M. Benedito, «La Gitana»; un nu, d'Ignasi Zuloaga, i «La dona de les joies», de Sotomayor, donatius d'aquests artistes a les nostres col·leccions.

Darrerament, el 3 del corrent més de juny, i per disposició del senyor Alcalde doctor Aguader, han estat dipositades al Museu d'Art Contemporani les obres d'art

nostres col·leccions d'art contemporani, del qual donarem compte.

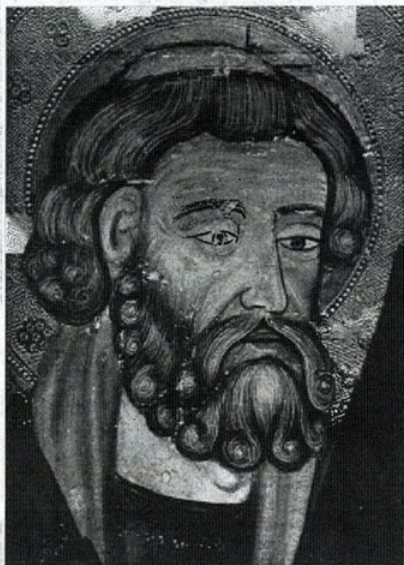
Es de lamentar que una part d'aquests materials no pot ésser exhibida per manca d'espai. Completament plenes les sales de la planta alta del Palau de Belles Arts, i les que en la planta baixa són posades a la seva disposició, ha d'emmagatzemar molts d'aquests donatius i adquisicions de manera que no poden ésser vistes per als visitants. L'ingrés de les obres procedents de l'Exposició de Belles Arts de 1929 celebrada a Montjuïc, i moltes de les obres que hem esmentat són de prou importància per a fer que la nova Junta de Museus s'ocupi d'aquest problema de capacitat i el resolgui.

ESTEVE BATLLE

Conservador del Museu d'Art Contemporani

de la qual sant Andreu lliurà el prelat, trucant a la porta de la casa episcopal, vestit de pelegrí.* En la predel·la presideix el cos de Jesucrist, entre la Verge i sant Joan. A més hi ha santa Tecla, santa Càterina, un sant bisbe i sant Joan Baptista.

Cronologia. — L'època de la taula, deduïble dels detalls que dona la indumentària, cal fixar-la a la fi de la primera meitat del

Detall de la testa de sant Pere, del retaule de Castellfollit de Riubregós

segle xv, data que corrobora la filiació artística i estil d'aquella.

Filiació artística. — La taula correspon, pel seu estil, al grup format entorn l'escola dels Serra, pintors que donaren el to i el caràcter a gran part de la producció pictòrica catalana de la primera meitat de la quinzena centúria. Obra d'un mestre de segona categoria, mostra caràcters de rusticitat accentuats, seguint moltes de les fórmules de dibuix i de decoració emprades pels mestres Serra, al·ludits abans.

J. F. T.

* Per la interpretació iconogràfica, Vergine, *Llegenda Daureda*.

MUSEU D'ART CONTEMPORANI

DONATIU I ADQUISICIONS

1931

Cap variació havia sofert el Museu d'Art Contemporani als començaments d'aquest any fins a arribar al mes de maig.

Els trasbals en tots els ordres produït pel canvi de Règim a Espanya ocorregut el 14 d'abril amb l'adveniment de la República, afectà també el nostre Museu amb l'entrada de diverses obres d'art de més o menys valor artístic, totes elles retrats dels ex-reis i personatges oficials en temps de la monarquia.

Les autoritats locals vetllant, amb molt bon sentit, per la conservació de les obres d'art, que entre aquelles, representatives del Règim derrocat, poguéssim haver-hi, les lliuraren com a dipòsit al Museu de la Ciutat, per l'interès artístic o històric que puguin tenir en l'avenir. Així, el dia 6 de maig, per ordre de l'excel·lentíssim senyor Alcalde, es rebieren al Palau de Belles Arts les següents obres:

Un bust en bronze, retrat de M. Primo de Rivera, original de Peresejo.

Un bust en marbre, retrat d'Alfons XIII, original de Vicens Navarro.

Un retrat, a l'oli, de mig cos, de Maria Cristina, obra de Ramon Borrell.

Un retrat, a l'oli, de mig cos, d'Alfons XII, obra del mateix pintor.

Un altre, també d'Alfons XII, vestit de l'ordre de Calatrava, obra del mateix artista.

Un altre retrat en bust, d'Alfons XIII, obra del pintor J. Pizà.

Un retrat de mig cos, ovalat, d'Alfons XIII, obra del pintor Feliu Mestres, i un altre, també de mig cos, i ovalat, de Victòria Eugènia, obra del mateix pintor.

Un retrat de cos enter, grandària natural, de Victòria Eugènia, obra del malaguanyat artista Ricard Canals, i un altre, també de cos enter, sobre fusta, d'Alfons XIII, obra del pintor R. Viladrich.

Així mateix, foren enviats al Museu en qualitat de dipòsit, i procedents de l'edifici del Govern civil de la província: Un retrat, a l'oli, grandària natural, probablement d'una princesa de la família de Carles IV, i un retrat, a l'oli, grandària natural, d'Alfons XIII, vestit de l'ordre de Calatrava, signat per Juli Borrell; un altre retrat, de cos enter, amb vestit de capità general, d'Alfons XII, signat per l'artista A. Caba, en 1876, i un altre, també d'Alfons XII,

✓ vestit de frac, i signat igualment per Caba, en 1877.

✓ En arribar el mes de maig, s'havia tancat l'Exposició de les obres del Concurs organitzat pel Cercle Artístic «Barcelona vista pels seus artistes» i la Junta de Museus disposà que les obres per ella adquirides passessin al Museu d'Art Contemporani. Aquestes són: «Tapineria i Corribia», quadre a l'oli, original del pintor Olague Junyent, que obtingué el premi de l'excel·lentíssim Ajuntament; «Paral·lel», quadre a l'oli, original del pintor J. Bosch Roger, que obtingué el premi Francesc Cambó, i «Rambla de Canaletes», quadre a l'oli, original de Rafael Llimona.

Per disposició del senyor Alcalde, a proposta del Tinent d'Alcalde President de la Comissió de Cultura senyor Casanovas, foren traslladades al Museu les obres adquirides a l'Exposició Internacional de pintura, escultura, dibuix i gravat de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. Ingressaren a primers de juny de l'any que corre, al Palau de Belles Arts, i són les següents:

Pintura a l'oli (Secció espanyola):

- ✓ De Gutiérrez Solana, «Las Coristas».
- ✓ De Olague Junyent, «Corpus».
- De Evarist Valle, «Les Avies».
- De Josep Aguiar, «Dones del Sud».
- De González Sòria, «Camp asturià».
- De Francesc Llop, «Fred a Farena».
- De Llorenç Díaz, «Montrove».
- De Verdugo Landi, «La ría de Bilbao».
- ✓ De Juli Moisès, «Eva».
- ✓ De Joaquim Mir, «Paisatge».
- De J. Vidal i Quadras, «La prova».
- De Sòria-Aeldo, «Forero de Lavapiés».
- De Laureà Barrau, «L'Aiguadera».
- De S. Tuset i Tuset, «Hores de treball».
- De Pere Casas i Abarca, «Ingrat».
- De Rafael Forns, «Old Palace Yard».
- De Pons Arnau, «Inquietut».
- ✓ De F. Labarta i Planas, «La plana».
- De A. Cabanyes, «Mal temps».
- ✓ De Domènec Carles, «Bodegó roig-verd».
- De Ll. Martí i Gras, «Retrat».
- De Genís Capdevila, «Primavera».
- De F. Muñoz i Losada, «Mogrovejo».
- De Marisa Roesset, «Repòs».
- De Martí Bielsa i Durban, «Pescadors de Calafell».
- De A. Garcia i Carrió, «L'antiquària».
- De Ernest Santasusagna, «Hipòlita i Del·fina».
- De J. Martí i Garcés, «Interior isabel·la».
- De B. Puig i Perucho, «Poble».

Enrie Casanovas. «Bust de dona» (marbre)

- De Denís Baixeras, «Preparatiu de pesca».
- De V. Borràs i Abella, «Noia jove».
- ✓ De Enric Meirén, «L'hort d'en Rahola».

Ferran Callicó. «Gindra»

FALTA

De Ferran Viscat, «Nu rosa».
D'Enric Galwey, «Comarca del Vallès».
De M. Farré i Albages, «Barcelona anti-
ga». (Aquarel·la.)

De Josep Morell, «Retrat en roig».
De J. Moreno Carbonero, «Santiago de
Compostela».

X De Joaquim Mombú i Ferrer, «Dia
d'estiu».

FALTA

De Carles Reis, «Les molineras».
D'Antoni Carte, «La processó».
D'I. Buisseret, «Al bany».
D'Adolf Fenyès, «Núvols de primavera».
De N. Simon, «Paisatge de Noruega».

Aquarel·les, dibuixos i gravats (Secció espa-
nyola):

De F. Cidon i Navarro, «Testa» (Sanguina).

Francesc Labarta. «La plana»

De Joan Vila Puig, «Paisatge de Santiga».
D'Agapit Casas i Abarca, «Jardí de Sant
Gervasi».

✓ De Feliu Elías, «La Galeria».
De Josep M.ª Xiró, «Victòria de Samo-
tràcia».

De Lluís Muntaner, «Retrat».
De Ferran Callicó, «Gindra».
De F. Sainz de la Maza, «Violinista».
De J. Mensa i Salas, «Bodegós».

✓ De Manuel Humbert, «Natura morta».
De Rafael M. Padilla, «Port de Màlaga».
De J. Pascual, «Barranc de Morató».
De Segon Matilla, «Flors».

Pintura a l'oli (Secció estrangera):

De Domenico de Bernardi, «Vecchia Fer-
riera».

De Csanky-Dénes, «Camí fangós».

De Rafael Estrany, «La Catedral de Bar-
celona».

De Pere Inglada, «Cavalls i conills».
De R. Calsina i Baró, «El mort».
E. Bràñez de Hoyos, «Evocació de Bruges».
De R. Opisso i Sala, «Fira de Montmartre».
De F. Esteve i Botey, «Barques al port».
De J. Renau i Beger, «Dones».
De J. Gutiérrez i Hernández (set xilo-
grafies).

De J. Pedro i Gil, «Pont de Sant Martí».
D'Emili Tersol i Artigas, «Preparant el
sant Antoni».

D'Antoni Ollé i Pinell, «Il·lustracions per
a les obres de Góngora». Xilografia.

De Cristòfor Ricart i Nin, «Una caceria
al Montseny». Xilografia.

D'Alsina Amils, «Cerdanya francesa».
De Castro Gil, «Molins de Bèlgica».

Eliseu Meifrén. «L'horta d'en Rahola»

Gravat i dibuixos estrangers:

De Bruniker, «Catedral d'Amberes» (aiguafort).

De Bruniker, «Mercat de fruites-Gand» (aiguafort).

De Bruniker, «Catedral-Gand» (aiguafort).

D'A. Ubanobil, «Paisatge de Sèrbia», (dibuix).

Escultura (Secció espanyola):

D'Isaac Díez-Ibáñez, «Aures-Aure» (grup en guix).

De Soriano Montagut, «El petó» (bronze).

De Manuel Martí, «Nu» (fusta).

De Joan Adsuara, «La carga» (fusta).

De J. Borrell i Nicolau, «Home jove» (bronze).

De Josep Tenas, «Composició» (relleu bronze).

D'Enric Clarassó, «Almogàver» (guix). Donatiu de l'autor.

De Joan Cristòbal, «Maja» (bronze).

De Josep Clarà, «Repòs» (marbre).

D'A. Ballester, «En Terremoto». Retrat (marbre).

D'Emilià Barral, «Retrat de Pau Iglésias» (pedra).

D'Orduña Lapuente, «Testa de Navarres» (de bronze).

De Carles Ridaura, «Cap d'home» (bronze).
De Josep Dunyach, «Noia de l'Empordà» (marbre).

D'Enric Clarassó, «La néta» (marbre).

D'Enric Casanovas, «Bust de dona» (marbre).

De C. Mimó i Blasco, «Mater amabilis» (marbre).

De Manuel Laviada, «Diana» (bronze).

Escultura (Secció estrangera):

De G. Minné, «Figura per a una font» (bronze).

D'Emmanuel Vidowic, «Betlem» (relleu pedra).

D'Adolf Wildt, «Il crociato» (bronze).

De Giovanni Prini, «L'idoletto di casa» (bronze).

De Petri Lajos, «El corredor» (bronze).

Aquesta importantíssima entrada d'obres al Museu d'Art Contemporani, tanca el mes de juny de 1931.

Cal pensar que la incapacitat de l'edifici del Palau de Belles Arts fa gairebé impossible l'instal·lar dignament les obres d'art que acabem de descriure.

ESTEVE BATLLE

Conservador del Museu d'Art Contemporani

ren aviat les decorades amb grotescos a la italiana i les que ostenten composicions amb figures a les faixes horitzontals (fig. 7). No eren sempre de mides uniformes en llur desenrotllament.

El secret de l'expansió que assoliren, radica en el fet de donar un semblant d'ingravidesa al bloc macís, gairebé sense punts i a part, de les pàgines del llibre primitiu.

Per via de reacció, aparegueren després les orles lleument filetejades i a penes decorades, que cloïen gràcilment alhora el text i els gravats. Més tard, a mesura que es difonia el gust pels emmarcaments ostentosos de l'estampa, anaren desapareixent les pàgines orlades. És evident que el desús provingué de la impressió de monotonia que produïa en el llibre modern, la desfilita constant de motius decoratius semblants, que donaven a les pàgines l'aparença d'un seguit de diplomes. La temptativa de restauració, excessivament arcaïzant, iniciada a Anglaterra a les darreries de la centúria passada, esdevingué un fracàs.

Cal esmentar, en tractar de les pàgines orlades, les franges decoratives, de singular bellesa, que ostenten un reduït nombre d'obres.

Es retallaren no sols les pàgines orlades a voltes sense el text, i les franges, sinó també les mateixes orles que reduïen a petits bocins (fig. 8). D'aquests fragments poseïm un nodrit recull.

A l'article vinent acabarem l'examen dels atemptats comesos en el llibre il·lustrat per la cohort indesitjable d'aquests trossejadors, honorables la majoria d'ells, però tots indesitjables.

ESTEVE CLADELLAS
Bibliotecari dels Museus

DONATIU D'OBRES DE VAYREDA FET PER LA SENYORA VÍDUA I FILLS DEL PINTOR

La família del delicat pintor olotí — olotí malgrat la naixença accidental a Girona — Joaquim Vayreda determinà fer donació al Museu de Barcelona, de les obres del gran mestre paisatgista, catalogades i descrites en aquest article. En la data de l'11 d'octubre de 1921, aquestes pintures entraren al Museu, segons consta en les fitxes llurs.

En agraïment al donatiu de la senyora vídua i fills de Joaquim Vayreda, la Junta de Museus de Barcelona acordà subvencionar

la monografia que la Junta municipal d'Exposicions havia determinat publicar a homenatge al pintor dels camps de fajol i d'altres temes tan distints. És per aquest motiu que la monografia de Joaquim Vayreda és tipogràficament superior a les altres publicacions de la susdita Junta municipal, les quals aparegueren amb motiu de les Exposicions Retrospectives, adjuntes als Salons federats.

L'any 1922 amb motiu de la Retrospectiva Joaquim Vayreda, la Junta municipal d'Exposicions de Barcelona va honorar-me amb la comanda de la monografia sobre la personalitat del vell Vayreda. Aquesta comanda em fou feta donant-me un curt termini per a escriure-la i per a ésser publicada. Vaig tenir la sort, aleshores, de trobar una sèrie de col·laboradors, els noms dels quals figuren en el pròleg de la monografia, sense els quals el meu treball hauria estat impossible. Entre aquests col·laboradors es destacaren la senyora vídua del pintor, Mercè Casabó i Puig de la Bellacasa; el seu fill, l'admirable pintor Francesc Vayreda i Casabó; el cosí del vell Vayreda, senyor Francesc Vayreda i Carrera; el pintor Enric Galwey, i el pintor Domènec Carles. Aquests foren els que subministraren les dades essencials per a poder traçar la figura del gran paisatgista

Vayreda. «La pastora.»

← continua la pàg 154, con la relació de obres, pero explica que son de poca valor

7a approx
CAT 1926

les taules del cos central del tríptic retale dels argenteros de Barcelona.

Examinant les peces, havíem reconegut de temps restes d'una composició pictòrica de grans figures, que ocupava tot el llarg dels cossos laterals que formaven les taules unides, tres per cada un, a manera de portes rebatibles damunt la taula central; cosa que prova encara el fet d'haver-hi el galze en l'una i el batiment en l'altra.

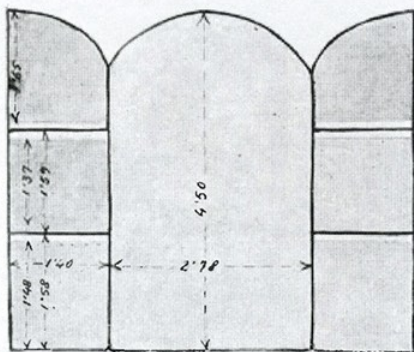
Com en la majoria dels tríptics, aquestes pintures del dors de les taules eren perquè, en anar tancat el tríptic, es veiessin pintures.

Aquestes són en grissalla i representen l'Anunciació. A la porta esquerra, hi ha representat l'Àngel, que en actitud reverent s'acosta a Maria. L'àngel missatge està dins una estança, al fons de la qual es veu una escala i una porta dalt d'ella. Porta un ceptre a la mà, i té als peus un gerro amb un lli. Damunt la porta, surt, entre núvols, la figura del Pare Etern, amb la coloma del Sant Esperit damunt, i amb la mà dreta alçada, mentre amb l'esquerra sosté el globus terrestre amb una creu a sobre.

A la porta esquerra es veu Maria, agenollada damunt un coixí, recolzada la mà esquerra damunt un llibre d'oració, sostingut per un faristol damunt una peanya, on hi ha una portella oberta, com si fos un armari. Maria, amb la dreta estesa rep el missatge de l'Àngel en actitud de modestia. Al fons esquerra de la figura es veuen els cortinatges d'un llit.

La pintura, que s'ha encrostonat per moltes bandes, ha saltat gairebé per complet en els llocs on passen unes tires de ferro travesseres destinades a sostenir unides les posts que formen les taules.

Per a tenir una idea de la qualitat de la

Croquis de la forma del retale

pintura, netejarem tres taules. Sens dubte l'estil del mestre que pintà l'anvers es reconeix en el revers, però el canvi de mesures de les figures dóna un aspecte del seu estil més franc potser.

Per aquesta nova versió de l'estil del mestre renaixentista de les taules dels argenteros, potser un dia es podran identificar altres obres seves, ja que és ben definit el tipus d'italianisme flamenquitzant que hi ha en aquestes pintures, que seran ara totalment netejades, i així augmentarà l'interès del retale dels argenteros, del qual es pot establir, sens dubte, la forma de tríptic que tenia i la construcció d'aquest, cosa que fins ara no era establerta.

EMILI GANDIA

Conservador
del Museu de la Ciutadella

UNA OBRA DE BENET MERCADER AL MUSEU D'ART CONTEMPORANI

Benet Mercader i Fàbrega va néixer l'any 1821 i morí el 1897. L'obra que ens ocupa és un retrat de la seva neboda, la senyora Elvira Mercader.

Aquesta tela, de grandària 1'30 x 2'07, sembla que fou pintada per l'artista l'any 1873.

És un retrat de cos enter amb vestit vermell de tons vermelló brillant, i recolzada la figura a un piano. El conjunt és molt decoratiu, amb referència a decorativisme de l'època de la pintura, puix que, malgrat la violència de to del vestit, juga cromàticament amb la mantallina blanca del cap i amb les flors amb què s'adorna, així com els altres tons del piano i del fons del quadre.

Tot hi juga decorativament, puix que Mercader preparava aposta tots els additaments del quadre que havia de pintar, perquè li fessin el conjunt que ell pictòricament desitjava.

Per això extremava el composicionisme en el retrat, puix que sentia la necessitat que fes bonic per contrastos de color. No podia faltar la composició prèvia tampoc en el retrat de la neboda senyora Elvira; i així ens ho explicà ella mateixa quan, en 1928, el que escriu aquestes ratlles anà a La Bisbal a buscar l'esmentat retrat per portarlo al Museu.

— El color d'un vestit vermell que jo tenia en aquella data, fou un dels incentius perquè l'oncle Mercader volgués fer-me el

Benet i Mercader : Retrat.

retrat de cos enter, amb mantellina al cap — em deia la senyora Elvira —. I després d'alguns estudis de lloc i posició, arranjà la figura de la manera que ell va creure que feia més bonic : al costat del piano, amb un gerro de flors, la mantellina blanca amb flors al cap i, no sé per què, ell sí que ho sabia, un llaç blau nuat al braç. I a cada sessió una gran estona arrançant els plectres del vestit, sempre iguals, i les flors, i tot.

El retrat vermell resultà una obra mestre.

Aquesta obra, com hem dit, fou donada al Museu per la pròpia senyora Elvira Mercader, neboda del mestre, l'any 1928, i avui figura a la Sala anomenada Mercader, del Museu d'Art Contemporani.

E. B.

L'«ARQUEOLOGIA SAGRADA CATALANA» DE MOSSÈN JOSEP GUDIOL

No cal tornar a parlar ara de la relevant figura de mossèn Josep Gudiol, l'inoblidable conservador del museu de Vic, l'arqueòleg i l'historiador de l'art que tant va fer per a salvar el patrimoni artístic de Catalunya i que va publicar tants interessants estudis sobre aquell. En ocasió de la seva mort, esdevinguda no fa molts mesos, en aquestes mateixes pàgines vàrem exposar el què era i representava la seva personalitat dintre la cultura catalana.

Però hem de recordar i homenatjar novament la seva personalitat, en aquest mo-